

Täysistunto

Maanantai 8.3.2021 klo 9.59—14.23

6. Muu asia: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 86 ja 88 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta

Muu asia M 2/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Edustaja Lindén.

Keskustelu

13.36 **Aki Lindén sd:** Arvoisa herra puhemies! Haluan korostaa tämän 86 §:n tärkeyttä vähättelemättä tietenkään 88 §:ää. Sanon ensin 88 §:stä, että on hyvä, että nyt otamme tämän pykälän käyttöön, koska meidän olemme oikeasti eläneet nyt yhdeksän kuukautta semmoisessa välitilassa, jossa käytännössä hoitojonot ovat olleet yli kuusi kuukautta sairaaloissa, mutta viisas valvoajaorganisaatio ei kuitenkaan ole tässä koronatilanteessa lähtenyt sanktioimaan sitä tilannetta.

Mitä sanktiointi tarkoittaa? Voin esimerkkinä kertoa, että toisena työpäivänäni 11. toukokuuta, kun aloitin HUSin toimitusjohtajana, sain 2 miljoonan euron uhkasakon pöydälleni edellisessä vuodenvaihteessa vallinneesta laittomien hoitojonojen tilanteesta. No, vuoden loppuun mennessä ne jonot pystyttiin saamaan lailliseksi ja nollattiin.

Eli käytännössä uskon, että tämä pidentynyt jonotilanne käytännössä tullaan vuodessa, puolessatoista saamaan kuntoon. Lääkäri lakko vuonna 2000 synnytti vielä paljon pidemmän hoitojonon kuin nyt on tämä koronatilanne synnyttänyt, koska se kattoi koko maan, ja siinä meni noin puolitoista vuotta, että se saatiin lyhennettyä.

Mutta tästä 86 §:stä, se on minusta näistä kahdesta nyt kuitenkin tärkeämpi. Tämähän on erittäin voimakas pykälä, ja tiedän nyt sen haasteen, joka tähän kohdistuu, koska tämä antaa mahdollisuuden sille, että me oikeasti pystymme tarvittaessa mobilisoimaan koko meidän terveydenhuoltojärjestelmämme, niin yksityisen kuin julkisen, niin perusterveydenhuollon kuin erikoissairaanhoidon, käytännössä työskentelemään tämän koronaepidemian hyväksi. Meillähän oli tässä vaihe, se sama vaihe, jossa käsiteltiin tartuntatautilaki ja siihen oli tarjolla 9 a §, joka olisi pitkälti sisältänyt näitä samoja säännöksiä, mutta sitten kuitenkin sekin herätti vastustusta, kuinka ollakaan, kuntakentässä ja eräiden asiantuntijoiden keskuudessa, ja se jätettiin sitten pois siitä laista. Viitattiin siihen, että tämä hoituu tällä 86 §:llä.

Otan nyt konkreettisen esimerkin: Vantaan kaupunki pyysi jäljitykseen virka-apua Puolustusvoimilta. Tämä 86 § antaa STM:lle ja aluehallintoviranomaisille mahdollisuuden oh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2021 vp

jata sekä resursseja julkisen terveydenhuollon kesken että tarvittaessa myös yksityisen terveydenhuollon resursseja palvelemaan niin koronaepidemian jäljittämistä, torjuntaa kuin sitten potilaiden hoitoa.

Viittaan vielä tänä aamuna ajaessani tänne Helsinkiin radiosta kuulemaani HUSin infektioapulaisylilääkäriin Eeva Ruotsalaisen erittäin voimakkaaseen haastatteluun, jossa hän kietytti todella hyvin sen vaativan tilanteen, jossa me nyt olemme. Ja HUS ei ole kovin kaukana tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] tehohoidon resursseissa esimerkiksi kriittisestä rajasta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen.

13.39 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä palaan vielä tähän ihan ensimmäisenä pitämään puheenvuoroon, jossa nostin esiin nämä vammaisten ja vanhusien asumispalvelu- ja laitoshoidon yksiköt, jotka siis ovat sosiaalihuollon toimintaa ja joissa myöskin henkilöstö rakentuu lähinnä tästä näkökulmasta ja lähtökohdasta. Nyt jos näiden henkilöiden terveydenhuolto siirretään sinne asumispalveluyksikköön hoidettavaksi, niin millä tavoin hallitus on tämän ajatellut varmistaa siten, että a) siellä on osaavaa henkilökuntaa — nykyään he ovat ohjaaja-nimikkeellä, ja yleensä he ovat sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ihmisiä, mutta eivät aina — ja b) ettei näistä paikoista puutu välineistöä? Ei heillä ole siellä happea, ei heillä ole siellä lääkityksiä, kipulääkityksiä, nestehoitoa eikä lääkäreitä jatkuvasti saatavilla. Tämä on sellainen asia, joka pitäisi nyt varmistaa, koska ei voi olla niinkään, että näitä henkilöitä millään lailla diskriminoidaan hoidon kanssa. Jos he vaativat sairaalahoitoa tai terveydenhuollon yksikköä, niin se heille on suotava. Se toki lukee tässä esityksessä, mutta tässä ei lue siitä mitään, millä tavoin varmistetaan henkilöstö sekä välineistö näihin paikkoihin.

Sitten palaan tuohon äskeiseen asiakohtaan vielä sen verran, että olisin kysynyt ministeri Kiurulta, onko nämä ruiskut loppu nyt maasta. Voiko se olla syynä, että nämä rokotukset eivät etene, jos ei meillä ole milliruiskuja, koska niitä todella siis Helsingissä kerätään? Hoitajat ovat sieltä laittaneet viestiä, että nämä milliruiskut kerätään, ja mitä ilmeisimmin Ilta-Sanomien jutun mukaan näitä oltaisiin pesemässä tai tällaista tutkimusta nyt tekemässä. Oletteko te tästä tietoinen?

Ja sitten kolmas asia tähän johtamiseen. Kuten tässä on jo todettu, tämä on tavallaan aika haastava harjoitus, kun tämä menee monen eri hallinnonalan yli. Itse tulen tuolta viranomaispoispuolelta, ja siellä on tehty sellaiset tavallaan toimintakortit: oli tilanne mikä hyvänsä, jos on isompi hässäkkä, niin silloin lähdetään toimintakorteilla liikkeelle. Mielestäni tämäntyypisiä ratkaisuja varmasti olisi syytä pohtia ihan ministeriöissä ja valtionhallinnosakin, että meillä olisi tietynlaiset varmistukset, jotta ei tule sitä ristivetoa, kuka tätä tässä kohtaa johtaa ja kenen vastuulle mikäkin kuuluu. Se on toiminut erinomaisesti muun muassa suuronnettomuustilanteissa, ja uskoisin, että sieltä olisi johdettavissa kyllä tänne politiikkapuolellekin, ammennettavissa oppia niin, että jatkossa olisi helpompaa toimia tällaisten [Puhemies koputtaa] asioiden kanssa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja al-Taee.

13.43 **Hussein al-Taee sd:** [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja al-Tae, mikrofoni.

Arvoisa puhemies! Lyhyesti tästä Vantaan tilanteesta, virka-avun pyytämisestä Puolustusvoimilta. En sitä suosittele, jos kunnassa on paljon muilta aloilta lomautettuja henkilöitä. Esimerkiksi Vantaalla on paljon stueriteja, vantaalaisia, jotka ovat lomautettuina ja joita voidaan hyvin lyhyellä — tarkistin asian — koulutuksella käyttää tässä jäljitystyössä, paljon mieluummin heitä kuin niin, että oltaisiin yhteydessä tässä vaiheessa Puolustusvoimiin ja teetetäisiin tämä virka-apuna. Näkisin, että siinä voisi ohjautua vähän myöskin rahaa ja toivoa näitten ihmisten arkeen, kun ei lähdetäisi hakemaan sitä toista vaihtoehtoa, joka ei välttämättä kuitenkaan olisi yhtään sen kustannustehokkaampi kuin se, että otettaisiin nopeasti apua. Ja jos koetaan, että ei pystytä niin lyhyessä ajassa kouluttamaan, ja hätä ja kriisi on päällä, niin nyt niissä kunnissa, joissa ei ole kriisi päällä, kannattaisi tähän jäljitystyöhön jo valmiiksi kouluttaa ihmisiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Kiuru.

13.44 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä edustaja al-Taeen viimeinen huomio oli erittäin arvokas, se, että kyllä siinä jäljitystyössä pitää nyt kaikki kivet kääntää. Lähtökohdaksi on otettu jo aikaa sitten se, että me tarvitaan siellä hyvin moninaista osaamista ja kaikkien ei tarvitse olla sosiaali- ja terveydenhuollon ytimeistä. Ja siltä osin niihin eri jäljityksen vaiheisiin voidaan hyvin laajastikin käyttää henkilökuntaa, joka on mahdollista rekrytoida. Tässä tarvitaan suunnitelmallisuutta, ja sen takia se uusin testausstrategiakin muutettiin testaus- ja jäljitysstrategiaksi, jotta me saisimme tähän jäljitykseen kansallisia ja valtakunnallisia tavoitteita, joiden pohjalta sitä kehitettäisiin. Jäljitys on perustason palvelua, joten jokaisen kunnan on varauduttava omalla alueellaan terveydenhuollon järjestäjänä myöskin nämä velvoitteet kantamaan, ja siellä pitää olla etukäteen liikkeellä. Erityinen huoli meillä tällä hetkellä on nimenomaan Vantaan ja Helsingin jäljityspalveluiden toimintakyvystä. Ja tässä isossa kriisissä sanoisin, että myös Espoon osalta ne massat, jotka ovat nyt jäljitettävänä, ovat niin suuria, että tähän täydellisesti satsaaminen ja sen tukeminen, että he voivat onnistua, on keskeistä. Kaikki lähtee kunnasta itsestään liikkeelle.

Edustaja Rantanen kysyi aivan aiheellisesti siitä, onko huomioitu se, että meillä ei ole esimerkiksi vaikeampien tautioireiden hoitoon mahdollisuutta enää esimerkiksi ympärivuorokautisessa hoivassa. Olen itse tästä myöskin hyvin huolissani. Me puhuimme tästä samasta asiasta viime keväänä. Ja on erittäin tärkeää korostaa sitä, että jokaisen suomalaisen kohdalla — asuipa hän missä hyvänsä ympärivuorokautisessa hoivassa, kotihoidossa tai olipa hän sitten työikäistä väestöä — meidän täytyy kyllä varmistaa, että ihmisiä kohdellaan samalla tavalla ja se hoito on yhdenvertaista kaikille. Tässä lähtökohtana on se, että siellä hoidetaan, missä se paras apu on. Lähdetään lähtökohtaisesti siitä, että jos ihminen ei enää pärjää kotona, olipahan nuori tai vanha, niin hän tulee silloin sairaalahoidon piiriin, ja siellä on välineistö myöskin tällaisissa asioissa selvitä. Eli siltä osin tästä me ollaan pidetty kiinni ja tulemme jatkossakin pitämään.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2021 vp

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 5. asiakohdassa]